

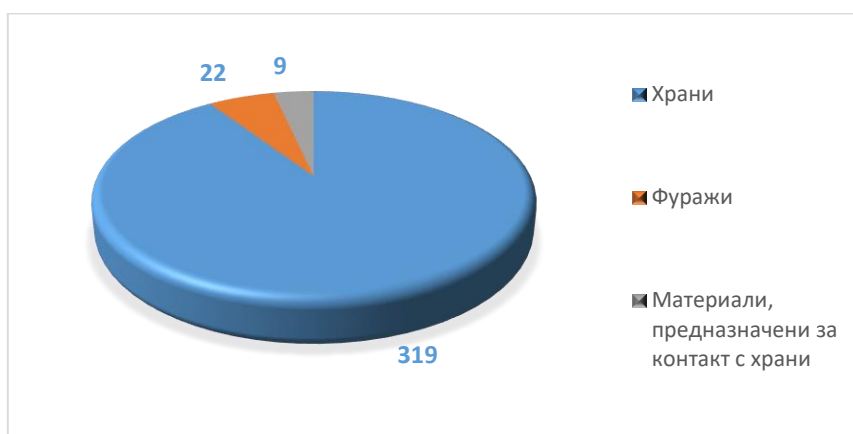

Анализ на данните от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за периода: 01.02 – 28.02.2026 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е основен механизъм на Европейския съюз за защита на общественото здраве чрез навременен обмен на информация при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали, предназначени за контакт с храни. Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1715¹, системата RASFF е част от Информационната система за управление на официалния контрол (IMSOC) и функционира чрез електронната платформа iRASFF², която осигурява структурирана, правно регламентирана комуникация между компетентните органи на държавите членки и институциите на ЕС.

Прегледът на данните, получени от RASFF системата за периода **01.02 – 28.02.2026**³ г., показва, че са валидирани от ЕС общо **350 нотификации**, разпределени както следва:

- **Храни:** 319 нотификации;
- **Фуражи:** 22 нотификации;
- **Материали, предназначени за контакт с храни:** 9 нотификации (Фиг. 1).

Фигура 1. Брой нотификации за периода от 01.02 – 28.02.2026 г. по отношение на разпределението по групи

През м. февруари 2026 г. се наблюдава незначителна промяна в общия брой нотификации в сравнение с м. януари 2026 г.

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 година за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти (Регламент за IMSOC), (ОВ L 261, 14.10.2019, pp. 37–96)

² iRASFF е електронна платформа на ЕС за бърз обмен на информация между компетентните органи при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали за контакт с храни.

³ Посочените данни са генерирани от общодостъпния интернет портал на системата към дата 09.03.2026 г. и следва да се тълкуват като текущо състояние на информацията, предвид нейния динамичен характер и възможността за промени в резултат на последващи действия и развитието на мерките, предприети по съответните нотификации.

1. Храни

От общо 319 уведомления, 164 са класифицирани като случаи със сериозен риск, 79 – като потенциално сериозни, 43 – с потенциален риск, при 30 – рискът не е сериозен, а при 3 случая е установено, че няма риск. По вид уведомленията се разпределят както следва: 89 предупредителни нотификации, 96 нотификации за недопуснат внос, 82 нотификации за насочване на вниманието, 52 нотификации за проследяване.

През февруари 2026 г. анализът на нотификациите в системата RASFF показва, че най-голям брой сигнали отново са регистрирани в категорията „Плодове и зеленчуци“ (98), като се наблюдава увеличение спрямо януари 2026 г. (76). Повишение се отчита и при категорията „Ядки, продукти от тях и семена“, където броят на нотификациите достига 31 спрямо 26 през януари. За разлика от това, категорията „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ бележи намаление до 22 нотификации, в сравнение с 45 през предходния месец, въпреки че продължава да заема значим дял сред регистрираните нотификации.

При храните от животински произход през февруари 2026 г. се наблюдава леко увеличение на сигналите в категорията „Птиче месо и продукти от птиче месо“, които достигат 29 спрямо 27 през януари. При категорията „Месо и месни продукти (без птиче месо)“ се наблюдава леко намаление до 13 нотификации спрямо 15 през януари. При „Риба и рибни продукти“ също е отчетен лек спад – 10 уведомления спрямо 13 през предходния месец (Фиг. 2).

Фигура 2. Брой нотификации за периода от 01.02 – 28.02.2026 г. по категории храни

През февруари 2026 г. се наблюдава преразпределение на нотификациите между отделните продуктови категории в системата RASFF в сравнение с януари 2026 г., като при някои групи храни се отчита нарастване на сигналите, а при други – понижаване. Подобни изменения могат да бъдат свързани с активизирането на търговските потоци след началото на годината и увеличения внос на определени хранителни продукти, което води до по-често установяване на несъответствия при граничния и вътрешния контрол. Данните за периода подчертават значението на системата RASFF като инструмент за своевременно идентифициране на потенциални рискове и за ефективен обмен на информация между компетентните органи в Европейския съюз.

През разглеждания период анализът на нотификациите в системата RASFF показва, че сред **химичните опасности** значителен дял заемат микотоксините. Най-често се установяват афлатоксини (включително афлатоксин В1) и охратоксин А, регистрирани основно в ядки, продукти от тях и семена, както и в плодове и зеленчуци, особено сушени плодове. Най-често засегнати са фъстъци, шамфъстък, лешници и сушени смокини, като продуктите с произход от Турция се открояват с най-голям брой уведомления.

Постъпилите нотификации, свързани с остатъци от пестициди са 76, като броят им се увеличава спрямо предходния месец. Това показва, че рисковият профил по този вид опасност е леко повишен.

От тях 37 са със „сериозен риск“, 19 – „потенциално сериозен“, 9 – „потенциален“, 10 – „не е сериозен“ и при една – „няма риск“. Информацията за насочване на вниманието са 22, а нотификациите за недопуснат внос са 36. През разглеждания период са регистрирани 10 предупредителни нотификации и 8 информации за последващи действия.

Най-засегнатата категория отново е „Плодове и зеленчуци“ (62) – най-често регистрираните продукти са фасул (8), пипер (7), портокали, нар и патладжани по 4. В категория „Какао, какаови продукти, кафе и чай“ са регистрирани 4 нотификации, а в „Билки и подправки“ - 3 нотификации. За категориите „Зърнени храни и хлебни изделия“, „Ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“, „Друг хранителен продукт/смесен“, „Мазнини и масла“, „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“, „Безалкохолни напитки“ и „Фуражни материали“ е регистрирана по една нотификация.

Установени са 62 активни вещества, от които 47 неразрешени в ЕС. Най-често установяваните активни вещества са: хлорпирифос (21), хлорфенапир (8), ацетамиприд (6), ометоат и диметоат по 5, имазалил, прохлораз, ламбда-цихалотрин - по 4, както и други активни вещества с по 1, 2 и 3 установявания. Данните показват значителен дял на случаите със сериозен риск и разпространение на неразрешени пестициди в широк набор от продукти.

През периода са подадени нотификации за замърсени продукти от 34 държави. Най-често засегнатите от пестицидните остатъци са продукти от Турция (11) и Египет (10).

Тежките метали заемат сравнително ограничен дял сред регистрираните химични опасности. В докладваните случаи най-често се установява кадмий, като най-много нотификации са свързани с авокадо от Колумбия (4). Регистрирани са и единични случаи на живак, открит в рибни продукти, включително риба тон и риба меч, както и превишена пределно допустима стойност на живак в хранителна добавка от Словения със суровина от Нидерландия. Освен това е докладван и единичен случай на олово в чесън на прах от Индия.

През февруари продължават и нотификациите за наличие на цереулид – токсин, продуциран от *Bacillus cereus*, в храни за кърмачета. Сигналите се отнасят до адаптирани млека, преходни млека, храни за специални медицински цели и суровина, използвана за производството на такива продукти. Засегнатите продукти са с произход от Ирландия (3 нотификации), Нидерландия (2), Естония и Полша по (1).

През разглеждания период **микробиологичните опасности** също заемат съществен дял от нотификациите в системата RASFF. Най-често установяваният патоген е *Salmonella* spp., като по-голямата част от случаите са свързани с птиче месо и продукти от него. По отношение на страната на произход най-често нотифицираните продукти са от Полша, Румъния, Белгия, Нидерландия и Бразилия. Освен при месни продукти са регистрирани и отделни единични случаи в храни от друг произход, включително тахан от Сирия, сусамови семена от Нигерия и смлян дафинов лист с неустановен произход.

Сред останалите микробиологични рискове се откроява и *Listeria monocytogenes*, установена в сирена, салам с трюфел и готови за консумация храни, както и Norovirus, който се открива основно в стриди и миди, с произход предимно от Франция. В отделни случаи е установено и наличие на *Escherichia coli* в меко козе сирене, произведено от сурово мляко, както и в говеждо месо и миди.

Нотификациите, свързани с неправилно етикетирание или недекларирани алергени, също са регистрирани през разглеждания период. Най-често става въпрос за липсваща информация за наличие на мляко, фъстъци, сусам, глутен или сулфити в различни хранителни продукти.

Анализът на разпределението на нотификациите в системата RASFF за февруари 2026 г., съсредоточен върху страната на произход на продуктите от групата „Храни“, показва относителна стабилност спрямо януари. Най-висок брой нотификации остава за Турция (34 спрямо 33 през януари), което показва практически запазване на нивото с минимално увеличение. Броят на нотификациите за Нидерландия и Франция остава непроменен – по 16. При Полша се наблюдава леко понижение до 15 нотификации спрямо 17 през януари, а при Китай – до 15 спрямо 18 през предходния месец.

Белгия и Италия запазват броя на сигналите (по 13). Общият анализ показва, че основните страни на произход задържат сходни позиции, като малките колебания се ограничават до няколко държави, което показва относително стабилна динамика на нотификациите.

2. Фуражи

През разглеждания период са регистрирани **22 нотификации**, свързани с безопасността на фуражите. Водещ риск остава *Salmonella* spp. с 13 регистрирани случая в различни протеинови брашна, соев шрот и храни за домашни любимци. Наред с микробиологичните опасности се открояват химични замърсители като цианид в ленено семе, недоксиноподобни РСВ в палмово масло. Регистрирани са и несъответствия в състава, включително превишено съдържание на мед и цинк в храни за котки, наличие на недекларирана ДНК от домашни птици в рибно брашно и неodobрено ГМО в соево брашно.

По държава на произход най-често засегнати са Обединеното кралство (4), Германия (3) и Бразилия (3). Преобладаващата част от сигналите засягат категорията „фуражни суровини“. Данните подчертават необходимостта от строг входящ контрол и превантивни мерки, особено по отношение на патогенните микроорганизми в протеиновите компоненти, за гарантиране безопасността на хранителната верига.

3. Материали, предназначени за контакт с храни

През февруари 2026 г. в системата RASFF са регистрирани **общо 9 нотификации**. Анализът на сигналите показва, че преобладаващата част от тях са свързани с миграция на химични вещества от материалите към храните.

Най-често съобщаваните несъответствия са миграция на формалдехид от меламинови съдове (контейнери и купи) и миграция на други химични съединения, като олово и фталати, първични ароматни амини и алуминий над допустимите граници.

По отношение на произхода на продуктите, най-често засегнати са изделия, произведени в Китай (2), както и продукти с произход от Тайван, Бангладеш, Испания, Италия, Турция и Дания, като при един от случаите произходът не е посочен. Освен химични рискове е отчетен и физичен риск, свързан с детски комплект за чай, при който малки части могат да се отделят и да създадат опасност от задавяне.

Като цяло данните показват, че през февруари основните проблеми при материалите за контакт с храни са свързани предимно с химична миграция от пластмасови и меламинови изделия, което подчертава значението на контрола върху състава и качеството на използваните материали.

4. Нотификации, свързани с България

През разглеждания период в системата RASFF е регистрирана една нотификация, в която България е посочена като страна на произход на слънчогледови семки с наличие на никел.

През февруари България е подала 11 нотификации в системата RASFF за недопуснат внос на храни. Те се отнасят до продукти с произход от Турция, Грузия и Иран. Установени са афлатоксини в лешници от Грузия (2 нотификации) и в шамфъстък с произход Иран, изпратени от Турция (1). Нотифициран е и случай на изключително високи нива на охратоксин А в сушени смокини от Турция. При плодове и зеленчуци от Турция са установени остатъци от пестициди – хлорпирифос метил в пресни мандарини (1), форметанат в пресни чушки (1), индоксакарб в пресни домати (1), както и имазалил и прохлораз, в отделни случаи в комбинация с пропиконазол и тебуконазол, в пресен нар (4). Всички случаи са за недопуснат внос, като предприетите контролни действия са осигурили своевременното спиране на продукти, които не отговарят на нормативните изисквания и биха могли да представляват риск за потребителите.

С цел гарантиране на безопасността на храните и опазване на общественото здраве, всички нотификации, регистрирани в системата, се обработват чрез строго утвърдени механизми за официален контрол и бърза реакция.

Настоящият документ е обобщен аналитичен преглед, изготвен от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) въз основа на публично достъпни данни от системата RASFF. Данните имат информационен характер и не представляват контролна мярка или правно обвързващо становище.

Източник:

European Commission, RASFF Window, <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/> <https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Изготвил:

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

Дата: 09.03.2026 г.